

Pyöreän pöydän keskustelu 17.12.2024

Ammattikorkeakoulujen ratkaisut kestävän kasvun haasteisiin

Ammattikorkeakoulut ovat oleellinen osa Suomen kilpailukyvyä, elinvoiman ja hyvinvoinnin kannalta. Ne kattavat koko Suomen ja kaikki toimialat, joille ne tuottavat korkeaa osaamista ja uusia ratkaisuja. Ammattikorkeakoulut ovat aktiivisia toimijoita myös kansainvälisesti.

Ammattikorkeakoulut ovat osaltaan osoittaneet tehokkuutensa ja joustavuutensa osana Suomen korkeakoulukenttää. Ammattikorkeakouluissa on valtavasti osaamispääomaa, joka pitää vapauttaa tuottamaan koko Suomelle elinvoimaa ja kilpailukykyä. Tämä edellyttää lisäpanostuksia ammattikorkeakoulujen koulutus- ja TKI-tehtäviin. Ammattikorkeakouluille on annettava myös mahdollisuus kehittyä korkeakouluina vastaavalla tavalla kuin monissa Euroopan maissa.

Kasvu vaatii kansainvälisiä osaajia ja opiskelijamaahanmuuttoa sekä työmarkkinoiden valmiutta osaamisen hyödyntämiseen.

Haaste: Suomi tarvitsee lisää osaajia.

Ratkaisu: Kansainväliset osaajat ovat tärkeä voimavara Suomelle. Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto on välttämätöntä hyvinvointivaltion ylläpitämiseksi. Ammattikorkeakoulut ovat valmiita vastuullisesti edistämään koulutusperäistä maahanmuuttoa ja panostamaan omalta osaltaan siihen, että kansainväliset opiskelijat työllistyvät ja kotoutuvat Suomeen. Kansallisesti on kuitenkin varmistettava, että ylläpidämme Suomen vetovoimaa kansainvälisten osaajien silmissä. Nyt on aika taata, että hallinnolliset prosessit sujuvat ketterästi. Toiveikkuutta ja myönteistä ilmapiiriä rakennetaan yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Metropolia on kehittänyt moninaisia palveluja ja koulutusratkaisuja maahanmuuttajille yhteistyössä muiden korkeakoulujen kanssa. Esimerkiksi kattavia SIMHE (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) -palveluita on Metropolia- ja Tampereen ammattikorkeakoulujen tarjottu korkeakoulutetuille maahanmuuttajille jo vuodesta 2016 lähtien. SIMHE-palveluissa autetaan maahanmuuttajia rakentamaan omaa koulutus- tai urapolkuaan Suomessa. Metropolian ja Tampereen ammattikorkeakoulun yhdessä kehittämä toiminnallinen kaksikielinen sairaanhoitajakoulutus (TOKASA) on myös hieno menestystarina. TOKASA-koulutukseen hakevien ei tarvitse osata suomen kieltä, vaan tavoitteena on, että valmistuessaan opiskelijat hallitsevat suomen kielen ammatinharjoittamiseen vaadittavalla tasolla.

Korkeakoulujen ja yritysten TKI-yhteistyöllä on ratkaiseva merkitys 4 prosentin BKT-tavoitteen saavuttamisessa.

Haaste: Tällä hetkellä valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen monivuotisen suunnitelma sekä työ- ja elinkeinoministeriön teollisuuspolitiinen strategia eivät selkeästi tunnista ammattikorkeakoulujen keskeistä roolia TKI-tavoitteiden saavuttamisessa. Valtion T&K-suunnitelman painopisteiksi on valittu Business Finlandin ja Suomen Akatemian kautta rahoitettavat tutkimus- ja kehittämishankkeet, yliopistojen tohtorikoulutus-pilotit ja tutkimusinfrastruktuurit, mutta nämä rahoitusmuodot ovat pääasiassa yliopistojen ja tutkimuslaitosten hyödynnettävissä.

Ratkaisu: Yhtenä T&K-suunnitelman tavoitteena on vahvistaa yritysten TKI-osaamista, joka uudistaa elinkeinoelämää ja yhteiskuntaa sekä tukee Suomen talouskasvua. Ammattikorkeakoulujen toiminnan ytimessä on vaikuttava yhteistyö yritysten kanssa. Tätä yhteyttä on tärkeää ylläpitää ja siksi T&K-rahoitusta tulee suunnata myös ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan vahvistamiseen. Kansalliset tavoitteet toteutuvat, kun tunnistetaan suomalaisen TKI-järjestelmän vahvuudet, mahdollistetaan eri

toimijoiden yhteistyö parhaalla mahdollisella tavalla ja tuetaan tätä yhteistyötä konkreettisesti erilaisilla T&K-rahoitus instrumenteilla.

Ammattikorkeakouluilla tulee olla mahdollisuus tarjota tohtoritutkintoja työelämän tarpeisiin.

Haaste: Kannatamme nykyistä korkeakoulusektorin duaalimallia, mutta parannuksia on tehtävä. Suomi ei tällä hetkellä hyödynnä duaalimallin mahdollisuuksia täysimittaisesti.

Ratkaisu: Ylemmistä AMK-tutkinnoista siirtyminen tutkijakoulutukseen on käytännössä haastavaa, mikä johtuu usein yksittäisten professoreiden näkemyksistä ja asenteista. Lisäksi käytännönläheisen AMK-taustan vahvuuksia ei tunnisteta tai osata hyödyntää tohtorikoulutuksessa. Tämän vuoksi Suomen korkeakoulutuksen duaalimalli on korjattava eurooppalaisen korkeakoulutuksen tasolle. Esimerkiksi Alankomaissa, Portugalissa ja Saksassa on vastaavanlainen ammattikorkeakoulumalli kuin Suomessa. Viime vuosina näissä maissa on otettu käyttöön ammatillinen tohtorikoulutus. Suomi jää jälkeen Euroopan maista, jos se ei hyödynnä ammattikorkeakoulujen kykyjä täysimittaisesti.

Työelämälähtöinen toimintatapa on vahvasti tunnusomaista ammattikorkeakoulutukselle. Alempien ja ylempien AMK-tutkintojen opinnäytetöissä tyypillisesti etsitään ratkaisuja työelämästä nouseviin kysymyksiin ja ongelmiin. Työelämälähtöinen ammatillinen tohtoriohjelma (professional doctorate) on luontainen seuraava askel koulutusjatkumossa. Tohtoriohjelma on suunnattu työelämässä jo oleville. Ammatillisen tohtoriohjelman avulla pystytään vastaamaan kattavasti suomalaisen työelämän, muun muassa pienten ja keskisuurten yritysten, tarpeisiin. Ammatillinen tohtori on työelämään kytkeytyvien uusien ratkaisujen etsijä, tuottaja ja kilpailukyvyyn rakentaja.

Lisätietoja:

Riitta Konkola

toimitusjohtaja-rehtori

riitta.konkola@metropolia.fi

p. +358 50 548 6069